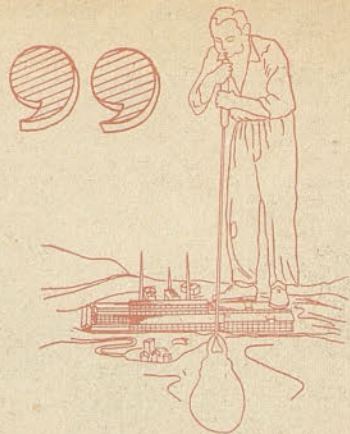

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE HRASTNIK

HRASTNIK, 3. JULIJA 1959

1. ŠTEVILKA I. LETNIK

Ob izidu »Steklarja«

V okviru dela in proslav 40. obletnice KPJ, je naš tovarniški komite sklenil, da se prične s pripravami in da se postavi uredniški odbor, za izdajanje glasila hrastniški »Steklar«. O tem je razpravljal tudi upravni odbor podjetja, kateri je odobril potrebna finančna sredstva. Prva številka naj bi izšla za krajevni praznik 3. julij.

Ko govorimo ob 40. obletnici naše slavne komunistične partije o njenem revolucionarnem in težkem boju, ne smemo pozabiti, kako veliko vlogo je imel v tem boju tisk. KP ni imela možnosti, niti sredstev, da bi neovirano propagirala. Pomen tiska je bil ravno v tem, da je izenačeval stališča, seznanjal delavce o namenu kapitalističnih izkoriščevalcev in tako povezoval proletarijat v borbi za boljše življenje.

Tudi v času NOB je tisk odigral pomembno vlogo. V partizanskih tiskarnah so se tiskali vestniki, na osvobojenem ozemlju so izhajali razni časopisi. Tako je tisk seznanjal borce in ostale pripadnike narodnoosvobodilnega gibanja o situacijah in borbah in jim s tem vlival novih moči in duha v borbi proti okupatorju.

Tudi po osvoboditvi je naš tisk mnogo pripomogel k razčiščenju problemov, ki so nastajali pri vprašanju določitve naših meja, pri izgradnji ljudske oblasti, o vlogi naše partije, v borbi za mir, o stališču naše države do OZN, kakor tudi pomoč, katero nudi naš tisk kolonialnim narodom v borbi za njihovo osvoboditev in samostojnost. Na podlagi takih stališč je naš tisk postal priljubljen vsem našim narodom in tistim, ki so izven naših meja.

Zelja časopisnih podjetij in iniciativa raznih kolektivov, že dalj časa kažete potrebo po izdajanju internih tovarniških časopisov in biltenov. Izkušnje podjetij, katera te biltene že izdajajo, nam kažejo veliko zainteresiranost članov kolektivov pri čitanju teh časopisov. Z njimi se članstvo kolektiva seznaja o vseh vprašanih in problemih tehničnega, komercialnega in finančnega stanja v podjetjih.

Ko tudi v naši steklarni stojimo pred izidom prve številke glasila »Steklar«, smo prepričani, da bo tudi v našem podjetju pripomogel še k večjim proizvodnim uspehom, k boljši kulturni dejavnosti in bolj razgibanemu političnemu delu ZK in sindikata v podjetju. Pri tem želimo, da bi pri pisanju člankov sodelovali vsi zaposleni v podjetju in s tem zagotovili zaželeno kvaliteto našega lista.

Naši delegati NA KONGRESU ZKS v Ljubljani

Na eni od zadnjih konferenc organizacije Zveze komunistov našega kolektiva, so člani komunisti izbirali delegate, kateri so zastopali naše člane na kongresu ZKS.

Izbrana sta bila dva delegata. Tov. Speglič Marija, katera je v vrstah ZK že od leta 1944, ter vseskozi aktivno sodeluje v javnem in političnem življenju v hrastniški dolini. Ko sem se hotel pomenkovati z njo, še časa ni imela za daljši razgovor, tako je bila založena s svojim delom. Vendar sem imel vtis, da se ji zdi v veliko čast, da so jo člani ZK v steklarni izbrali, da jih je zastopala na kongresu, ter da bo tudi sposobna prenašati na ostale člane napotke za nadaljnje delo organizacije ZK v kolektivu, kakor tudi na terenu, saj Mimico vidimo vsepovsod, kljub velikemu delu v službi in družini, nikdar ne odreče dela v organizaciji.

Tudi tov. Smodič Julij, predsednik delavskega sveta in sekretar organizacije ZK v notranjem obratu naše tovarne je zastopal člane-komuniste, kakor

tudi celotni kolektiv na kongresu komunistov Slovenije. Tov. Julčka vsi dobro poznamo kot starega borca, partizana Nona, kot dobrega delavca v tovarni ter aktivista na terenu. V razgovoru z njim sem imel občutek, da se ne ustraši dela, kljub temu, da je najtežje politično delo v osnovni organizaciji ZKJ v notranjem obratu, ker se tam dela na tri izmene. Posebno težavno je pa delo sedaj, ko je velika vročina, vendar tovariš Julij ne kloni pred nalogami, katere sedaj po kongresu stoje pred organizacijo komunistov v tovarni.

Kongres ZKS je prinesel za nadaljnje delo vseh osnovnih organizacij ZK vsekakor zelo pozitivne napotke. Potrebno bo še nadalje vložiti vse sile za razširitev organizacije, kljub temu, da smo v kratkem času sprejeli v našem kolektivu 55 novih članov. To število ni zadovoljivo. Kolektiv ima zelo velike možnosti in dosti mladega naraščaja, ter so vse možnosti za razširitev organizacije.

Racki Viktor

100 LET obstoja naše tovarne

Marsikateri mlajši član kolektiva, kakor tudi starejši, se sprašuje, kako je prišlo do postavitve steklarne v tako ozki dolini, kakor je naša hrastniška. V kratkih obrisih bi rad prikazal razvojno pot našega podjetja.

Začetek in razvoj steklarstva v Hrastniku sega nazaj v leto 1860. Podatke o tem povzamemo iz zapiskov lokalne kronike in pripovedovanja najstarejšega, še živečega steklarja tov. Omerzi Jožeta, ki je služil svoj kruh 56 let v našem podjetju, pri skraj vseh bivših lastnikih podjetja.

Hrastniška dolina je dobila svoje sedanje ime šele l. 1848, medtem ko so jo najprej imenovali »Zavodenska Dolina«. Tiste čase je bilo v tej dolini samo šest kmetijskih gospodarstev. S pričetkom izkoriščanja premoga

v Hrastniku (Lužnar 1829), se je v letu 1845, ko so pričeli graditi skozi savsko dolino Južno železnico proti Ljubljani in dalje proti Trstu, šele začelo obsežnejše izkoriščanje zemeljskih bogastev te doline.

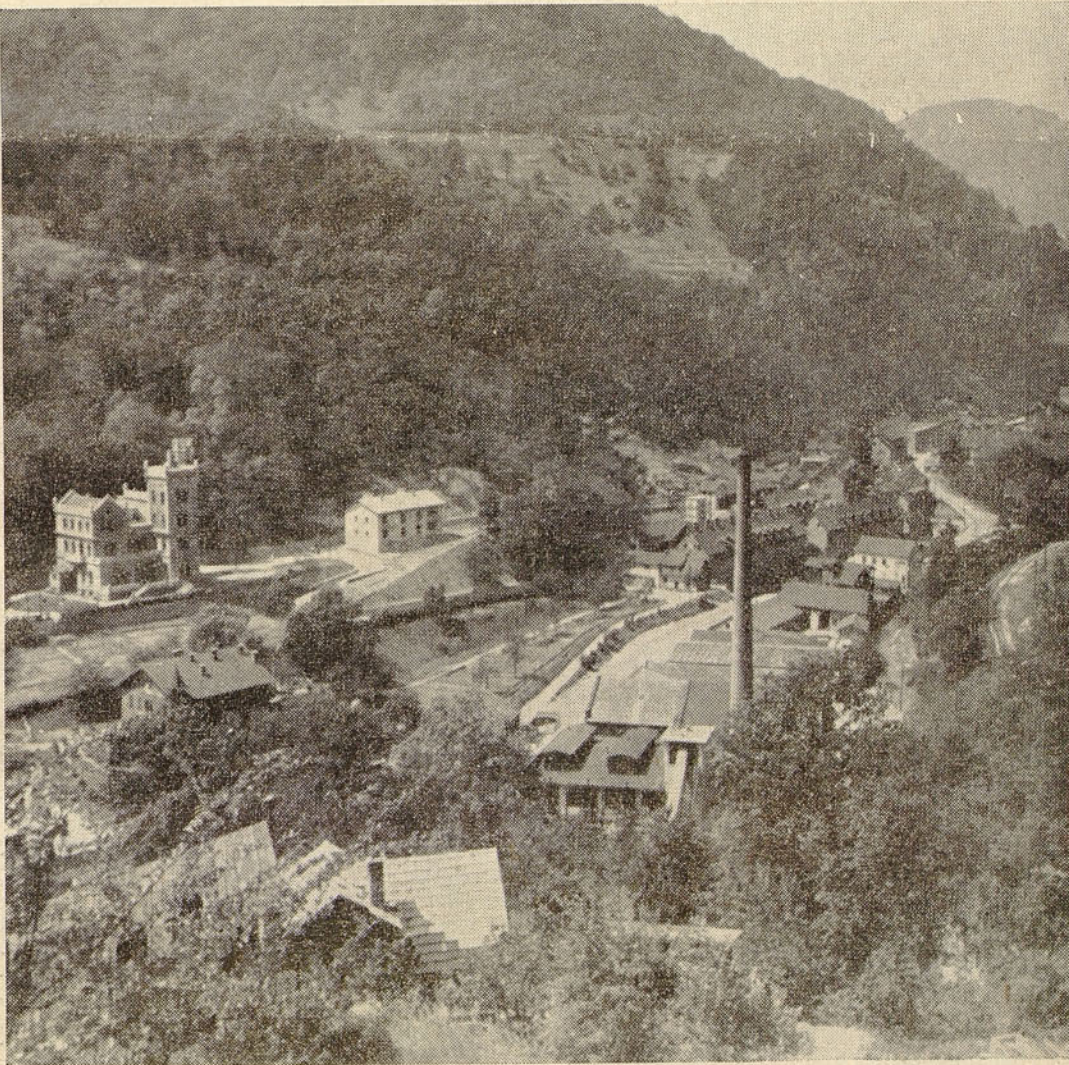
Da bi pa zmogli izkoristiti od premoga, ki so ga pridobivali v rudniku njegove odpadke, se je rodila misel, zgraditi v hrastniški dolini razen rudnika še druge industrije. Tako je na bivšem Peklarjevem posestvu v spodnjem Hrastniku neki nemški inženir Heider, ki je že bil lastnik steklarne v Jurklostru, pričel v Hrastniku z gradnjo steklarne, da s tem reši tudi vprašanje izkoriščanja slabših vrst premoga. Vendar ni znano, s kakšnimi uspehi je Heider in pozneje za njim Burger vodil in razvijal našo steklarno.

Bolj do veljave je podjetje prišlo šele leta 1886, ko je prevzela vodstvo družba V. Abelna, K. Volfarda in Ziglerja.

Za Abelna je bilo usodno leto 1893-94, ki je bil, kot je kazalo, izigran od svojih družabnikov, tako da je prišlo v podjetju do gospodarskega poloma. Takrat je Abel izgubil 30.000 goldinarjev, kar je bilo za tiste čase zelo velika denarna vsota. Zaradi tega se je istemu tudi omračil um.

Zadolženo podjetje je potem prevzela njegova žena, s štirimi otroci. Dolgovi so naraščali, strokovno delavstvo je zapuščalo svoja mesta in vse je kazalo, da gre mlada steklarska industrija k svojemu žalostnemu koncu.

V najhujši stiski pa se je leta Nadaljevanje na 2. strani)

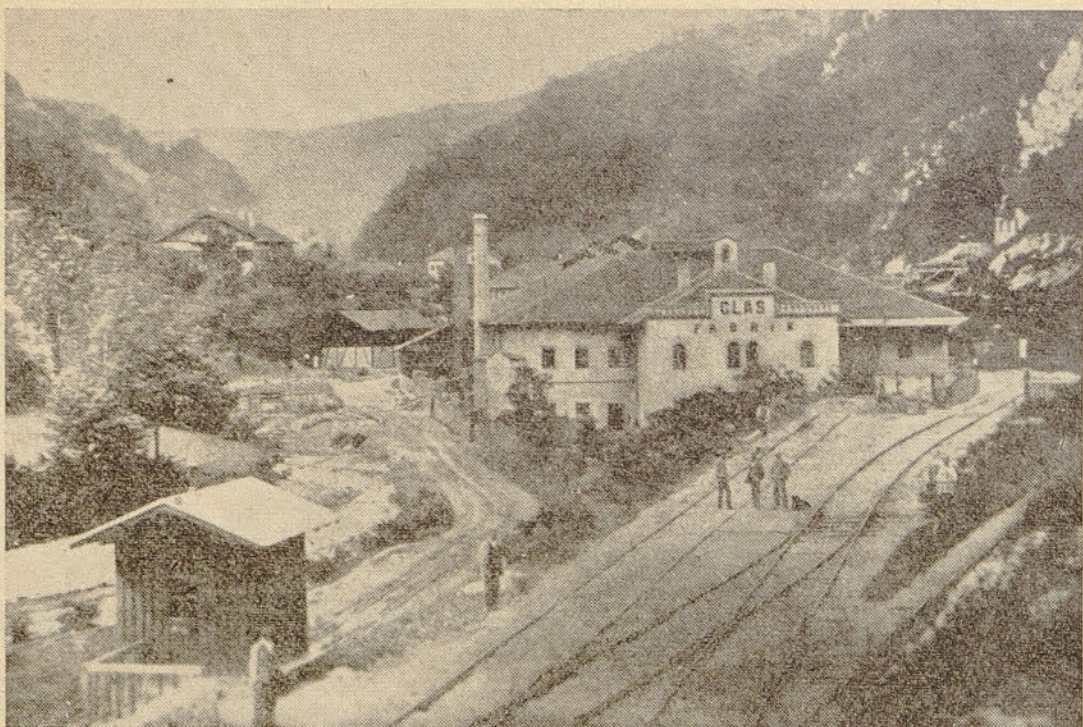

DELOVNI KOLEKTIV STEKLARNE HRASTNIK

pozdravlja ob prazniku slovenskih rudarjev in Dnevu borca vse delovne ljudi socialistične Jugoslavije.

Še posebej pa čestita vsem prebivalcem občine Hrastnik, k prazniku mesta Hrastnika.

NAJ ŽIVI IN SE RAZVIJA HRASTNIŠKA KOMUNA!

Tako je izgledala stara steklarna kmalu po ustanovitvi

(Nadaljevanje s 1. strani)

1903 pojavil v Hrastniku steklarski strokovnjak, koroški Slovenec Wilschnik, ki je prevzel vodstvo v steklarni.

Tov. Omerzi se spominja, da je strokovnjak Wilschnik, ki je prevzel vodstvo, s svojimi sposobnostmi napravil red v tovarni in jo rešil propada. Naročila v tovarni so začela naraščati in tudi produkcija se je pričela večati. Takrat so steklarji zaslužili od 5—7 kron dnevno, nekateri v akordu pa so celo zaslužili do 20 kron dnevno, kar je bil v tistih časih res izredno lep zaslužek.

Poseben lep uspeh je za tovarno bilo leto 1907, ko se je zgradila prva moderna steklarska banja ter so se nakupili novi stroji. Kmalu so zgradili še več novih peči, nakupili tudi več strojev. Tako je podjetje preživelo tudi prvo svetovno vojno.

Po vojni sta prevzela steklarno sinova Vili in Rihard Abel. Ze v prvih povojnih letih se je ustanovil koncern steklarn pod imenom »Zedinjene tovarne stekla« dd.

Tik pred okupacijo je lastnik tovarne zgradil moderno lastno električno centralo, ki služi še danes našemu kolektivu kot pomožna elektrarna.

Starejši steklarji se spominjajo, da bivši lastniki niso nikdar polagali važnosti za izboljšanje delovnih pogojev, skozi vso zgodovino steklarne se je strmelo samo za tem, da se napravi čim več dobička, ne glede na posledice, katere imajo delavci-steklarji pri svojem delu z različnimi poklicnimi boleznimi.

Sele po osvoboditvi, ko so člani kolektiva z lastnimi silami zopet spravili tovarno v pogon, se je pričelo drugačno življenje za steklarje v obratu in za druge

delavce. Podjetje je bilo nacionalizirano, upravljanje je prevzel kolektiv in danes se že odražajo uspehi lastnega upravljanja. Proizvodnja je začela iz leta v leto naraščati od borih 3000 ton steklenih izdelkov, danes kolektiv daje tržišču že preko 6000 ton steklenih izdelkov v različnih asortimanih.

Naše podjetje ima že skozi vsa leta najboljši steklarski kader, ki si je nabral svoje izkušnje po večjih državah, kakor Češki, Nemčiji, Turčiji, Egiptu, Grčiji itd. Ti kadri so nam vsem porok, da naše podjetje lahko na trgu nudi razne vrste steklenih izdelkov, kar se odraža v našem zelo visokem asortimanu preko 3200 izdelkov. Podjetje ima vse možnosti nadaljnjega razvoja, ob sedanjih prilikah, ko se že izboljšujejo pogoji dela v novi rekonstruirani tovarni.

R. V.

Formiranje udruženja nemetalov FLRJ

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta kolektiva je tov. ing. Birska Edo poročal, da je sedaj ustanovljeno novo združenje, ki se imenuje: Stručno Udruženje Industrije nemetala Jugoslavije. Člani tega združenja so tudi predstavniki steklarn Pančevo, Paraćin, Hrastnik itd.

Na prvi seji so bili formirani razni odbori za lažje delo združenja. Od članov našega kolek-

tiva je predsednik odbora za napredek proizvodnje tov. ing. Birska. On sam poudarja, da je to združenje zelo važno, ker z njima precej industrije nemetalov v državi. Važnost tega je razvidna iz tega, da je prvi seji združenja prisostvoval predsednik industrijske zbornice Jugoslavije.

Ker je naša država zelo bogata na nekovinah (surovinah),

bo sodelovanje sorodnih strokovno koristno za napredek v proizvodnji, posebno, ker ima steklarska industrija veliko bodočnost v naši državi.

Združenje je določilo delegacijo, ki bo šla v Italijo, član te delegacije je tudi ing. Birska Edo. Naloga te delegacije bo navezati stike z industrijami te vrste v Italiji. Stroške nosi v celoti združenje.

Pred 25 leti

3. julija letos poteka 25 let, ko je v Hrastniku vzplamtel nov protest rudarjev proti izkoriščanju, proti nečloveškim pogojem, v katerih tisoči niso mogli ne živeti ne umreti. Isti dan se je gladovna stavba razširila na Trbovlje in Zagorje. V revirjih je zavrelo, kakor že dolgo ne. Protest je bil tako odločen in v takšni obliki, da je zaskrbelo prizadete. Rudarji so takrat ravnali bolj s srcem kot z glavo, v njih se je nabiralo, zbralo in izbruhnilo. Bilo jim je vseeno ali poginejo od glada nad zemljo ali pod zemljo.

Ostali so v jamah, stiskali zobe in pesti. Stavka, ki je trajala 56 ur, pa je tako pomembna, in v spomin na to veliko dejanje slovenskih rudarjev, so si rudarji izbrali 3. julij za svoj praznik, enako vsi Hrastničani, in tako je postal 3. julij praznik mesta Hrastnika.

Tarifni pravilnik potrjen

Kakor po vseh drugih kolektivih, tako smo tudi pri nas v steklarni čutili potrebo po nekaterih popravkih v plačilnem sistemu.

Zelo pogosto so pošiljali prošnje na upravni odbor, da naj popravi tarifne postavke na določenih delovnih mestih. Zato smo z veseljem sprejeli vest, da bodo začeli z izdelavo novih tarifnih pravilnikov, kjer bomo imeli priliko odpraviti vse, kar ni bilo v redu. Navodil za delo novih pravilnikov je bilo dovolj. Ze več mesecev pred pričetkom dela so bila razna posvetovanja, kako bi bilo bolje, da bi ne prišlo do kakih nevednosti v gospodarstvu in da bi bilo delo bolj stimulirano. Predlog sindikata, da se na splošno plač ne zvišuje, ne da bi istočasno rasla proizvodnost dela, je bil tudi pri nas osvojen. Ker so bile pri nas tarifne postavke v starem tarifnem pravilniku nekoliko nižje kot v drugih steklarnah, in smo od sindikatov dobili priporočilo, da minimalni osebni dohodek nekoliko dvignemo, smo to tudi storili in s tem odpravili prejšnjo razliko.

Komisija za sestavo osnutka tarifnega pravilnika je imela zelo težko delo, kajti morala se je držati navodil sindikatov in pa tudi možnosti, kakršne imamo, po drugi strani pa so vplivali nanje nekateri ljudje, ki mislijo samo nase. Na sejah delavskega sveta smo napravili še majhne spremembe, katere so predlagali člani. Po razpravah na DS je bil osnutek dan na vpogled in razpravo članom kolektiva. ter smo upoštevali tudi pripombe, v kolikor so bile umestne. Razumljivo je, da vseh predlogov nismo mogli upoštevati, ker bi s takimi

določbami spremenili razpone, ki morajo obstajati med posameznimi delovnimi mesti.

Po dokončnem sprejetju tarifnega pravilnika na DS, je bil ta poslan v Ljubljano na okrajni sindikalni svet, na občinski ljudski odbor in občinski sindikalni svet, kjer je bil povsod sprejet z malimi pripombami, katere pa smo upoštevali in uredili.

Kljub temu, da smo vložili mnogo truda v to delo, in da smo upoštevali koristne predloge članov kolektiva, opazamo, da ni vse tako, kakor je bilo zaželeno in bomo morali spet beležiti napake in jih v bodoče upoštevati. Predvsem bi bilo dobro, da začnemo resno misliti na plačevanje po enoti proizvoda, kar je bolj enostavno in mnogo bolj stimulativno za same delavce.

Nekatera podjetja v naši državi so že pričela s takim načinom nagrajevanja, rezultati so: večji zaslužek, večja proizvodnja in presežek delovne sile, kar je velikega pomena za naš nadaljnji razvoj gospodarstva.

Ce ugotavljamo, da je vsa leta po vojni povsod primanjkovalo delovne sile, naenkrat pa se je to stanje spremenilo po zaslugi pravičnega nagrajevanja, potem je treba resno misliti na to, da sprejmemo to povsod, kjer še ni uvedeno.

Zavedati se moramo, da bomo sami sebi zboljšali življenjske pogoje edino z večjo produktivnostjo in z znižanjem proizvodnih stroškov. To naj bo težnja slehernega člana kolektiva; prepričani smo, da bomo v bodoče dosegli še večje uspehe kot smo jih doslej, s tem bomo koristili sebi in vsej naši skupnosti.

Obletnica velike in zmagovite borbe

V poletju leta 1936 je mladina steklarne Hrastnik odločno zahtevala svoje pravice.

Tisti čas, to je bilo julija 1936, je vodstvo strokovne organizacije steklarjev v Hrastniku preko svojih obratnih zaupnikov zahtevalo izravnano dopustov nekaterim mojstrom in pomočnikom. Ker pa do takrat velika večina mlajših delavcev sploh ni imela plačanega dopusta, je vodstvo mladinskega sindikata ob istem času tudi stavilo zahteve za priznanje dopusta krogličarjem, natikalcem in izpihovalcem. S to zahtevo pa je bil mladinski sindikat na široko zainteresiran in je razgibal veliko večino zaposlene mladine. Ti krogličarji, natikalci in izpihovci, so poleg pomočnikov pomenili najvažnejšo delovno silo v podjetju, zato si je brez teh le težko zamišljati proces dela v tej veliki tovarni.

Sestav mladinskega sindikata je bil takšen, da so v njegovo organizacijsko področje spadali poleg že omenjenih vajencev tudi pomočniki in vse ostalo pomembno osebje.

Ta mladinski sindikat, ki je stal pod neposrednim vodstvom partije in SKOJ, se je že dolgo pred izbruhom spontane borbe ukvarjal z vsemi problemi mladine v tovarni. Tako je med drugim urgiral in interveniral pri podjetju za vse nepravilnosti, ki so se dogajale na deloviščih, skrbel za pravilno razporeditev in oceno pri delu, je sestavljal zahteve za povišanje odstotkov mlajšim pomočnikom in drugim zapostavljenim delavcem, budno pazil na to, da se je izvajala mladinska zaščita, v kolikor je bila ta z zakonom določena itd. Predvsem pa je ob različnih prilikah, tako na masovnih sestankih mladincev, kot na sestankih mojstrov, ostro grajala nepravilne odnose le-teh do vajencev in drugega pomožnega delavstva. Skratka, ta mladinski sindikat je bil pravo protislovje strokovne organizacije steklarjev, kajti bil je vseskozi delaven, ter dovteten za vse probleme, ki so težili večino mladine v tovarni. Mladina sama je kaj hitro uvidela, da je njen pravi za-

govornik in zaščitnik mladinski sindikat, zato se je začela vključevati masovno vanj.

V vodstvo te mladinske organizacije je bil na bazi najširše demokracije izvoljen le en komunist, vendar nas to ni motilo, kajti v organizaciji smo bili vključeni vsi partijski in skojevci. Ta izvoljeni član KP je zavzemal najvažnejšo funkcijo v organizaciji, in to, tajništvo. To funkcijo je takrat opravljal član mestnega komiteja partije tovariš Jože Kastelic, sedanjí direktor Kemične tovarne v Hrastniku. Komunisti, vključeni v ta mladinski sindikat, si v tej organizaciji posebnih funkcij nismo želeli, za nas je bilo važno le-to, da smo pritegnili v njega čim več zaposlene mladine in jo tako zaktivizirali v boj za specifične mladinske zahteve. Naloga SKOJ in partije v tem mladinskem sindikatu je bila tudi ta, da smo igrali vlogo čuvarjev resnične demokracije, ter da smo delali na tem, da so se vsi sklepi sej in masovnih sestankov prenašali v življenje.

S to organizacijo smo komunisti pridobili zelo široko podporo ilegalnega delovanja med celotno mladino.

Naši masovni sestanki so bili zelo pogosti in vedno dobro obiskani. Na teh sestankih smo skojevci in partijski izstopali vedno s kopico problemov, za katere smo vedeli, da teže celotno mladino. Pri vsem tem nam je pa bil velik pomočnik in učitelj legalni mladinski časopis »Mladina pota«. Casopis sam se je skoraj izključno bavil s problemi delavske mladine, zato si je zelo hitro utiral pot v široki krog mladine. Tudi v steklarni je bil zelo razširjen in v organizaciji mladinskega sindikata je bil formiran tudi kolportajni odbor.

Ko se je v letu 1934 in v začetku leta 1935 začela formirati mladinska strokovna organizacija pri steklarni, so bile razmere v tovarni že skoraj obupne. Pogoj dela so bili po veliki gospodarski krizi že takšni, da so ogrožali ves podmladek. Podjetnik je sicer uvajal vedno tehnične novosti, ki pa niso razbremenile delavcev, ampak nasprotno, silile so ga še k večji intenzivnosti in storilnosti. Tako novost so bili bobni za obžiganje, ki so bili kurjeni z odpadnim katranom, razširjal se je dim in smrad, da je bilo groza. Druga taka novost je bil stroj za izde-

lovanje malih kozarcev za vlaganje (Fleis machine). Ločijo se od Kiko strojev le po tem, da so imeli posebno jekleno mizo, z več modeli, ki so se vrteli in so zahtevali zelo izurjeno ročno delo. Stroj sam ni bil slab, a je podjetnik postavil normo na »najvišjo špico«, ki je bila le težko dosegljiva. Drugo največje zlo je bilo v tem, da je vse to bilo v zelo ozkih prostorih, ker so zavzemale prostor tudi delavnice na pipah na eni in veliki Wolf stroj na drugi strani. Na eni strani so šumeli, se kadili in smrdeli bobni, na drugi strani pa je neusmiljeno hreščal razbeljeni velikan. Prostor je bil tako utesen, da so skozi njega komaj prehajali odnašalci, ki so nosili vroče izdelke k hladilnim pečem. Tudi te so bile zelo slabe, ker so izpuščale nezgorljive in zdravju škodljive pline, ki so se zajedale v pljuča delavcev.

Podjetnik je pa tudi nenehno nižal tarifne postavke s tem, da je višal norme pri artiklih, ki so se trenutno delali. Pustil je pri miru artikle, katere so delale privilegirane delavnice. Take privilegirane delavnice je podjetnik držal za storjene usluge, ki so mu jih izkazali nekateri njegovi

Delo II. etape rekonstrukcije

je bila glavna tematika XV. rednega zasedanja delavskega sveta.

Zadnje zasedanje delavskega sveta steklarne Hrastnik je imelo na dnevnem redu več zelo važnih vprašanj za nadaljnje delo kolektiva, med ostalim obravnavo Aneksa za II. etapo rekonstrukcije. Poročilo o potrditvi zaključnega računa, ter obravnavo pripomb okrajnega sindikalnega sveta na tarifi pravilnik in pravilnik o premijah.

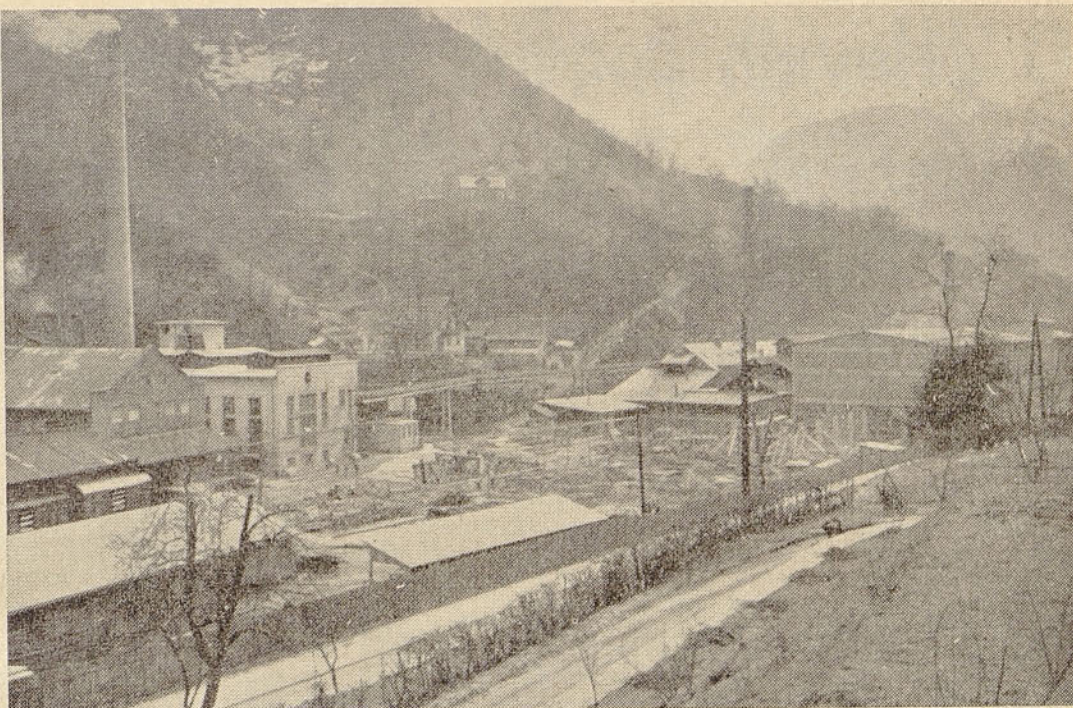
Vsekakor je bila navajnejša razprava o rekonstrukcijah. Vsi člani kolektiva se zavedamo, da bomo le z novimi proizvodnimi sredstvi, z novimi pečmi, kos zadovoljiti potrebe trga po steklu v naši državi, kakor tudi na inozemskem trgu. Ze v preteklem letu je bil odobren pri Zvezni investicijski banki kredit za gradnjo prve etape hrastniške steklarne. Sadovi tega so že sedaj vidni, tako da sedaj v novem delu tovarne teče proizvodnja na dveh kadnih pečeh in to pod zelo boljšimi pogoji, kakor je v starem obratu. Proizvodnja teče nemoteno, odpraviti pa bo še

nost še vedno 61%. V skladu tega je bilo pripravljeno gradivo za anek II. etape Steklarne Hrastnik. Isti je bil izdelan v skladu z odobrenim programom rekonstrukcije iz leta 1957.

Kolektiv steklarne ima namen zgraditi v II. etapi dve steklarski peči, železni oder, dimnik, adaptacijo starega skladišča stekla v zmesarno in nabavo avtomata za izdelavo embalaže.

Ta anek je že bil tudi potrjen od strani Izvršnega sveta LRS v maju 1959, kateri predvideva povečanje proizvodnje od 6400 ton na 8550 ton. To pa zaradi boljše organizacije dela, zmanjšanje odpadka.

Za II. etapo rekonstrukcije bo potrebnih 140 milijonov din za osnovna sredstva in 25 milijonov za obratna sredstva, od tega: 88.177.000 din amortizacije iz prejšnjih let, 3.823.000 lastnih sredstev, 25.000.000 din od OLO Ljubljana, 23.000.000 din od investicijske banke in 25.000.000 din obratnih sredstev. Po II. eta-

Steklarne v gradnji.

Tov. ing. Birska Edo je navzočim tolmačil, da je bil po prvem programu določen večji avtomat, ki pa je bil zelo drag, zaradi tega se bosta nabavila dva manjša, ki bosta cenejša in za našo proizvodnjo bolj ekonomična in bolj ugodna.

Vsekakor bo to zelo velik uspeh hrastniške steklarne, ko bo dokončana druga etapa rekonstrukcije; s tem bo rešeno glavno vprašanje proizvodnje. Nadalje bo potrebno pričeti reševati vprašanja stanovanj za kolektiv in upravno poslopje, kakor tudi jedilnice, vprašanje lokov za društva in organizacije. Po sedanjih izglelih bo kolektiv steklarne dostojno dočkal svojo stoletnico, katero praznuje prihodnje leto. Porok za to nam je prizadevnost celotnega kolektiva.

Vsekakor je zanimivo vprašanje tudi odplačevanje anuitet za najete kredite. Tovariš direktor Klanšek je članom delavskega sveta odgovoril naslednje:

Da se financiranje rekonstrukcije vrši iz posojila pri investicijski banki amortizacije za zameno, po zadnjem odloku pa bomo lahko koristili tudi blokiranu amortizacijo, kar je vsekakor ugodno za naše podjetje. V avgustu zapade prva tranša v višini 22.700.000 din, vrniti se mora do 15. 10. 1959. Investicijski banki moramo vrniti 15 milijonov posojila za talilno halo, ostalih 15 milijonov pa do 1. 2. 1960. Ker bomo uporabili vso

blokirano amortizacijo iz prejšnjih let za II. etapo rekonstrukcije, bomo leta 1960 primorani prositi za spremembo odplačilnega roka, ker ne bo dovolj sredstev, da bi posojilo za I. etapo, v višini 136.629.000, odplačali v dveh letih, kar je bilo s pogodbo sklenjeno.

Nadalje je delavski svet poslušal poročilo šefa računovodstva, tovarišice Korbarjeve, da je posebna komisija Občinskega ljudskega odbora Hrastnik pregledala zaključni račun in ni ugotovila posebnih pomanjklivosti ali nerednosti v zaključnem računu za leto 1958. Delavski svet je poročilo vzel na znanje.

Okrajni sindikalni svet Ljubljana, komisija za potrjevanje tarifnih pravilnikov, je na tarifi pravilnik našega kolektiva dala nekaj pripomb, o katerih je delavski svet tudi razpravljal. S tem je delavski svet tudi sprejel naslednje sklepe:

Da se v tarifnem pravilniku za vodilna delovna mesta postavijo tarifne postavke v enem znesku.

Iz 8. člena pravilnika o premijah se izloči 3 odstavke in se premije izplačujejo neomejeno.

Vse upravno administrativne uslužbenke ne veže na proizvodnost dela v obliki premijske osnove, temveč se njihova osnova formira od končnega uspeha podjetja.

Iz premijskega pravilnika se črtajo nekatera delovna mesta. varne.

Delavski svet je še razpravljal o problemih proizvodnje, kakor tudi o nekaterih pripombah glede preseganja norm v obratu.

Racki Viktor

Obisk nemških kupcev v naši steklarni

Naše podjetje izdeluje vse vrste steklenih izdelkov za inozemski trg. Vsekakor je najbolj interesanten trg za nas Zahodna Nemčija, katera tudi odkupuje precej izdelkov. Povpraševanje je še za nadalje veliko. Pred dnevi je obiskal naše podjetje kupec Zam, kateri že več let nabavlja steklenino v našem podjetju. Predvsem se zanima za kozarce Gebko, HT pokale, vrče (Glück auf) vseh velikosti ter razne pepelnike. Z dosedanjim kvaliteto naših izdelkov je popolnoma zadovoljen, kar je vsekakor zelo razveseljivo za naš kolektiv. Poleg tega kupca je še več interesentov iz Nemčije, vendar naše kapacitete ne dopuščajo, da bi vsem ugodili, ker je potreba po steklenih izdelkih zelo velika na domačem trgu.

Da pa inozemskega tržišča ne izgubimo, je potrebno, da kvaliteto izdelkov obdržimo, ter se s tem še bolj uveljavljamo na inozemskih tržiščih, ker s tem dobimo prepotrebne devize za naše delo pri rekonstrukciji tovarne.

Prvi upravni odbor Steklarne Hrastnik.

treba nekatere pomanjkljivosti, kajti nove peči zahtevajo tudi svoj čas, da se jih preizkusi. Prva etapa se torej v glavnem bliža h kraju.

Ni bilo izglelih, da bi prišlo naše podjetje pri investicijski banki do kredita za drugo etapo, ker ni bilo za rekonstrukcije v tem letu določenih sredstev. Vendar je v Uradnem listu izšel odlok, ki omogoča obnovo preko 60% iztrošenih obratov. Po tem odloku pride tudi naše podjetje v poštev, ker kljub aktiviranju I. etape znaša iztroše-

pi bo proizvodnja v steklarni po grupah znašala skupno 8550 ton steklenih izdelkov.

Potrebna sredstva bodo v znesku 165 milijonov din porabljena: za gradbena dela 33.125.000 din, za domačo opremo z montažo 52.806.000 din, za uvoženo opremo z montažo 50.069.000 din, ostali stroški bodo znašali 4 milijone din in obratna sredstva 25.000.000 din.

Po izvršitvi II. etape rekonstrukcije se bo vrednost proizvodnje dvignila na 1.825.000 din.

podrepaniki (lončena peč). Te usluge pa so bile kaj različne, bodisi, da so to svojo vdanost podjetniku izkazali s tem, da so kot obratni zaupniki podpisali stvari na račun skupnosti (napaka dela) ali, da so se nedelani artikli prekoračili z dvakratno prekoračbo (seveda s 100% zasedbo) predpisali povišano normo, ki so jo potem morale delati delavnice s slabo zasedbo. Tem slabostim pa so se pridružile še razne nevšečnosti, kot so izdajstva, stremušstvo, potegovanje za boljše službice in slično (primer Bauer Maks). To vse pa je imelo za posledico, da so bila s tem pognojena tla intrigam, zahrbtnim mahinacijam in egoizmu. Delavec je začel sumiti delavca, nezaupanje pa je preraslo meje in to je imelo zopet za posledico, da se je začelo delati na divjaški način, pri čemer so prišli do izraza brezobzirnost, šikanizacija, psovane in celo pretepavanje. Vse ta srditi gnev se je pa razlil nad vajenci in pomožnim osebje, ki so morali požirati te gnusne reči, če so hoteli obdržati težko dobljeno delo.

Ce je v letu 1928 velika zmagovita stavka steklarjev Jugoslavije odpravila največje zlo —

to je cehovstvo — kar je bila zelo velika pridobitev za vse delavstvo steklarske industrije, so vendar še ostale nekatere podedovane slabosti starega sistema v tem, da so še nadalje izkoriščali mojstri in nekateri polmojstri ter starejši pomočniki, vajence, jih psovali z nečloveškimi izrazi in celo pretepali. To se je najbolj razširilo v letih velike in vsesplošne gospodarske krize, ko so stale pred vhom tovarne gruče mladih ljudi in čakale, da se jih podjetnik usmili in jih vzame na delo. Da ne bi to delo zopet izgubili in postali brezposelni, so požirali vse, tudi nečloveško ravnanje.

Podjetnik, ki je imel interes le na večji storilnosti se ni zmešnil za vse to, kar se je godilo po delavnicah v obratu, kajti on je rabil le maso gotovega stekla, vseeno mu je bilo kako je to prišlo iz peči in od tam v skladišče. Organizacija steklarjev pa je bila v tem času preslabotna, da bi kaj ukrenila za odpravo takega stanja. Saj je v resnici le še bolj životalila kot pa živela. Njeno članstvo se je vidno skrčilo, zaradi raznih mahinacij in izdajstev, od 400 na pčilih 60 članov. V, takem brezup-

nem položaju je rasla in dozevala pri nekaterih bolj razgledanih mladincih misel, o nekaki samostojni mladinski organizaciji. S to mislijo se je pa že predhodno ukvarjala strokovna komisija razrednih sindikatov Slovenije v Ljubljani. O sklepih te komisije je njen predsednik tov. Franc Leskošek-Luka napisal daljši članek v strokovnem glasilu »Delavec«. Ta članek je vzbudil pri nekaterih mladih delavcih steklarne precejšnje zanimanje in tako so se našli mladi trpečji ljudje, ki so to misel o samostojni mladinski organizaciji, začeli širiti med ostalo mladino.

V vodstvu takratne strokovne organizacije v Hrastniku je stal stari in neomajni sindikalist tov. Kelner Alojz. Tudi ta je bil član že več let iste strokovne komisije v Ljubljani. Mladinci, ki so imeli do njega zelo veliko zaupanje in spoštovanje, so se obrnili do njega in ga prosili za tovariško pomoč, katero je bil precej voljan izkazati, ko se je bil prepričal, da so se le-ti resno lotili dela. Tako je z njegovo in Beiteljevo pomočjo uspelo prepričati članstvo strokovne organizacije, da je dovolila v njeni lastni organizaciji ustanavlja-

ti mladinski sindikat pod vodstvom mladine same.

Na razširjeni seji podružnice je bil tako sprejet sklep, da se lahko mladina steklarne strokovno organizira in to v okviru razredne strokovne organizacije steklarjev v Hrastniku. Dovolilo se nam je lastno vodstvo, pod katerega organizacijsko področje so spadali vsi vajenci, pomožni osebje in mladi pomočniki. Nadalje je bilo sklenjeno, da se članarina za te vajence, pomožnike in pomožno osebje določi po najnižji kategoriji, to je bilo od 2 do 4 din tedensko.

Po kratkem času obstoja te organizacije je članstvo že tako naraslo, da smo sklenili tvegati poskus, spustiti se v odprti boj z razrednim sovražnikom. Čakali smo le še ugodnega trenutka, ki se nam je nudi v juliju 1936. leta.

Ta trenutek je bil za nas zelo ugoden, kajti v tem času je podjetnik imel najboljšo konjunkturo in težko bi bil tvegati izgubo, ki bi nastala, če bi prišlo do večjega in daljšega zastoja v proizvodnji. Tako smo računali in sklepali mi, vendar je podjetnik računal in sklepal drugače. Videl je sicer, da se mladina zo-

pet oklepa organizacije in da postaja z vsakim dnevom predrznejša in odporna. Računal je pa s tem, da jo prvi večji neuspeh omrtvi in potem bo postala še bolj krotka. Da je mislil tako je jasno, če vemo, da ni takratni obratni zaupniki le še fungirali beraštvo za drobtinicami, ki so se usule iz njegove preoblozene mize. Zato je priznal izravnavo dopustov mojstrom in nekaterim pomočnikom, ostale zahteve mladine je v celoti odbil v nadi, da je s tem zadal udarec celotnemu mladinskemu gibanju. Toda mladina je bila takrat že utrjena in tudi politično precej razgledana. Imela je za sabo že velike celjske dogodke, na katerih se je do kraja prepričala, da ni sama v tem boju. Nešteti izleti v naravo, pri katerih smo skrbeli, da se je ta mladina čimveč seznanila s teorijo naprednega delavskega gibanja, nadalje delo po društvi in športih, kjer se je kovala enotnost delavskega razreda v boju proti diktaturi in za uvedbo demokracije, kar je zapustilo na njej neizbrisni pečat borbenosti. Tako je bila mladina, že dolgo pred tem, dobro pripravljena za akcije, čeprav bi te terjale od nje tudi žrtve.

Steklarji v borbi za novi čas

Ze 100 let bo prihodnje leto, odkar živi in diha hrastniška steklarna. Njen razvoj in življenje je tesno povezano z borbo hrastniških steklarjev, ki so se vedno borili proti nasilju za pravice delovnega človeka. Steklarji iz Hrastnika so znani po svoji borbenosti in to že iz davne preteklosti. V stari Austroogrski monarhiji je bila industrija steklarstva že močno razvita ter je obstajala zveza steklarjev v Tarnobrzegu na Češkem in podobna v Dresdenu v Nemčiji.

V Hrastnik so prihajali steklarji od vsepovsod. Tako beležimo prvi revolucionarni odpor v steklarni v Hrastniku že v letu 1889. Najbolj znan je bil takrat v Hrastniku steklar Jerič Edo ki je širil med steklarji misel o razredni strokovni organizaciji. Zaradi svojega dela med steklarji je bil Jerič že v letu 1890 aretiran na ukaz viteza Gosslehta in odpeljan v celjske zapore. Kmalu po Jeričevem odhodu je prišel v Hrastnik neki Ceh, Sano, kateremu je uspelo okrog sebe zbrati del steklarjev in jih vključiti v razredno strokovno organizacijo. Prvotno se je Sano vključil v strokovno organizacijo brusilcev v Zagorju. V Za-

gorju sta že takrat obstajali dve strokovni organizaciji. Toda cilji in naloge teh organizacij so bile različne, ena je bila napredna, druga pa klerikalna. Delo steklarjev je bilo za te čase izredno naporno in težko, kajti delovni čas je trajal 14 ur dnevno, celo več. Tehnični pripomočki so bili slabi, delalo se je vse ročno, mnogi so zaradi tega načina dela celo oslepel.

Steklarska stroka je bila privilegirana in dobro plačana. Steklarji so svojo stroko ljubili in tudi svoje znanje ljubosumno čuvali zase, prenašali so ga le na svoje sinove in bližnje svojce. V tistih časih ni bilo nič čudnega, če si videl pri delu v steklarni otroke stare do 8 let. Te otroke so izkoriščali do skrajnosti, dali so jim najslabša dela, brce in klofute pa so bile na dnevnem redu. Za zelo naporno delo pa so otroci dobivali le nekakšno miloščino v obliki napitnine. Ta cehovski sistem plačevanja se je obdržal vse do leta 1928. Vse v tovarni je pomenil mojster, ki so se mu morali pokoravati vsi od pomočnika do zadnjega vajenca.

Takratni kapitalistični sistem je imel pač svoj načrt glede de-

la in plačevanja. Njihov cilj je bil, čim manj izobrazbe delovnemu človeku in zato so v tem svojem načinu dela tudi uspeli. Zato tudi ni bilo čudno, da so v razredni strokovni organizaciji uspeli se preriniti v vodstvo mojstri-cehi, ki so to organizacijo izkoriščali samo za ohranitev svojih cehovskih pravic. Več-

Lidija Sentjurs, hrastniška rojakinja.

kratni izbruhi in izpadi delavcev niso prišli do veljave. Leta 1907 so v Zagorju pomočniki treh peči položili orodje in zbežali v gozdove, ker so se bali intervencije oblasti. Po več dneh stavke so jih poklicali nazaj in ugodili njihovim zahtevam.

Od cehovskega sistema je imel glavno korist podjetnik-kapitalist. Stanje pred in po vojnem času za delavstvo v steklarni ni bilo ugodno. Toda nov čas je prihajal počasi, vendar sigurno. Mladina je v teh svojih organizacijah počasi dobivala dovolj izkušenj in izobrazbe, da ji ni bilo vseeno, kako se razvija njihovo življenje v tovarni. V steklarni so vpeljali tehnično novost, tako imenovane bobne za obžiganje stekla, ki so pa bili dokaj ponesrečen tehnični poizkus. Ti bobni so namreč šumeli, okrog njih je bilo vse zakajeno, tako da je bilo delo pri teh bobnih nevarno. Mladi steklarji so se uprli in razbili te bobne. Postavljeni so bili sicer pred sodišča in obsojeni na leto dni za-

pora, toda kapitalisti so le občutili, da ljudem ni vseeno, kako se vrši njihovo delo.

Dvomesecna stavka hrastniških in zagorskih steklarjev leta 1924 je pritegnila mladino medse. Toda zaradi oportunitizma stavka ni uspela. Toda mladina je iz te stavke odnesla dragocene izkušnje. Začela se je borba med naprednimi in zaostalimi skupinami. Linija naprednih in levo orientiranih socialistov in komunistov je imela močno oporo v širokem krogu delavstva zlasti mladine. Napredna misel mladine je zmagovala in rezultat je bil ta, da so v vodstvo razredne strokovne organizacije prišli mladi in napredni delavci.

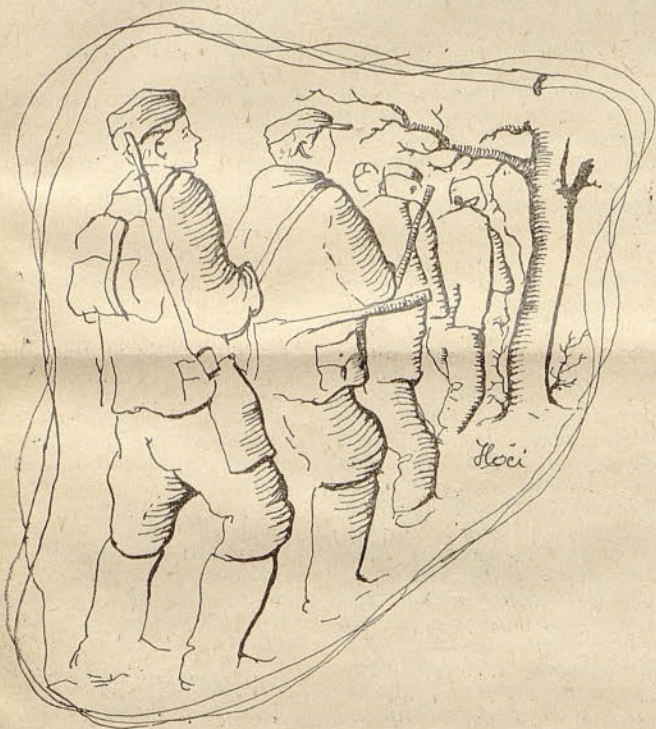
Ta vpliv mladine je bilo čutiti povsod v tovarni, pri delu, zunaj na kulturno-prosvetnem področju. Organizirali so razne tečaje, predavanja, učenje esperanta, prirejali so razne izlete v okolico, skratka, čutil se je povsod nov duh, nov čas.

Leta 1928, ko je takratni podjetnik Abel kupil še zadnjo steklarno v Jugoslaviji, to je tovarno stekla v Paračinu, je s tem postal gospodar nad steklarnami v Jugoslaviji. Steklarji v Paračinu so do tedaj imeli veliko boljše pogoje dela in boljše plače. Toda podjetnik Abel je hotel tedaj vse steklarje v Jugoslaviji izenačiti, kar je pomenilo prikrajšanje za okoli 20% steklarjev v Paračinu. Seveda, če bi ta zamisel uspela, bi potem

leta 1924, zato je tudi vztrajal pri svojih učnih načrtih. Sovražnika je treba napasti iz vseh strani, zavedajoč se tega, je krenila vojska mladih levih socialistov in komunistov v odločilni napad zoper kralja stekla v Jugoslaviji.

Velika stavka, ki je trajala polne štiri mesece, je kljub vsem poskusom nekaterih razbijačev v celoti uspela. To je bila velika zmaga, sklenjena je bila nova kolektivna pogodba, s katero so pridobili pravico do 15% povišanja, poleg 6—8-dnevnega dopusta letno za vse steklarje, brusilce in kvalificirane delavce. Odpravljen je bilo cehovstvo pri čemer so prišli na račun predvsem mladi steklarji.

Nova kolektivna pogodba je imela še druge prednosti: prosto stanovanje, kurjavo, luč ter plačan dan v primeru kakšne nezgode v družini, med drugim se je štel v delovni staž tudi redni vojaški rok. Ta nova kolektivna pogodba je pomenila veliko zmago, saj se je izboljšal položaj vseh steklarjev v Jugoslaviji, predvsem pa mladine, ki je z odpravo cehovstva dokončno obračunala z izkoriščanjem človeka po človeku. Uspeh pa je bil dosežen tudi zato, ker so nastopili v tej stavki enotno ter so jo vodili predani in izkušeni borci komunisti, ki so imeli pred sabo samo en cilj, kako pomagati delovnemu človeku v borbi proti izkoriščanju nenasitnega kapita-

Kolona na pohodu

počasi prišle na vrsto tudi ostale steklarne v Jugoslaviji. Steklarska strokovna podzveza v Hrastniku je zahtevala, preko svojih zastopnikov, da se ta ukrep preklic. Toda podjetnik Abel se za to ni dosti zmenil, misleč da ima pred seboj organizacijo iz

izuma. Zmaga je bila dosežena. V tej borbi pa so se preizkusili novi borci, ki so tudi pozneje, kakor tudi v času NOB doprinesli svoj delež k zmagi jugoslovanskega proletariata nad osovraženim kapitalističnim režimom.

Ves strah žandarjev pa je bil zaman, kajti komandir Vitez se je vedel zelo dostojno in prijazno. V lepem tonu je vprašal le po meni in ko sem se mu predstavil, je vzel puško z rame, ter jo postavil k nogam. Pogledal me je globoko v oči, ter vprašal z zelo prijaznim glasom zakaj štrajkamo? Odgovoril sem z enako prijaznim in dostojnim glasom, štrajkamo zato, ker hočemo doseči nekaj svojih pravic, katere nam podjetnik noče priznati. Obrazložil sem mu na kratko, da smo skušali doseči sporazum s podjetnikom na lep in miren način, da nas pa podjetnik nikakor ne smatra za toliko vredne ljudi, da bi nam priznal to, kar imajo že vsi drugi delavci v tovarni. »Ako je tako, onda imate pravo, da štrajkate, nek ide u šorovo, onaj švaba Abel« ter zamahnil z roko in odšel. Vsesplošni smeh in krohot štrajkujočih, se je razlegal za hrbti odhajajočih žandarjev in Evgen je na novo zapiskal na orglice, da so zvoki melodije preglušili ves smeh in dirindaj.

Tisti dan je bil miren in brez posebnih novic. Pod večer je prišel kurir ter me obvestil naj pridem pod staro Bambulo na kra-

tek sestanek z Lidijo. Med tem časom, ko sem bil odsoten je komandir Vitez na stalni pritisk sreskega načelstva v Laškem le dal poloviti nekatere mladince, ki so bili odšli po nalogu štrajkovnega odbora na vrh trboveljskega hriba čakati odnašalce. Vendar je mladince že zgodaj zjutraj izpustil. Drugo jutro sta prišla iz Ljubljane zastopnika delavskih forumov. Podjetnik je na intervencijo župana Malovrha ter intervencijo delavske zbornice v Ljubljani in intervencijo sreskega načelnika v Laškem bil prisiljen, privoliti v pogajanje. Pogajanje se je začelo okoli 9. ure dopoldne in je trajalo do pol 13. ure. Na pogajanjih so bili navzoči poleg obratnih zaupnikov, še župan Karel Malovrh, tajnik strokovne organizacije tov. Kerner Alojz, zastopnika delavske zbornice v Ljubljani tov. Jakomin Lovro in Golmajer, sreski načelnik, ter delegacija štrajkujočih, katero je vodil tov. Kastelic Jože. Po dolgi razpravi je moral podjetnik pristati na vse zahteve mladinske strokovne organizacije, katere je ta organizacija v teku štrajka še povečala za eno točko in to, 1 din na urno podlago odna-

šalcev. S podpisom pogodbe se je podjetnik obvezal, da ne bo izvajal nobenih kosekvenc nad štrajkajočimi in, da bo dobesedno izvajal vsa določila ter pogodbe, ki je stopila takoj v veljavo. Po tej končani razpravi je bil sklican masovni sestanek za vse delavstvo pred gostilno Dimitrovič, na katerem so poročali zastopniki organizacij o uspešno zaključenih razpravi. Vsi govorniki so poudarili, da je zmagoviti zaključek stavke le pripisati odločni volji mladine, ki se je bila strnila okoli svoje tradicionalne razredne strokovne organizacije, katere cilj je odprava vseh oblik izkoriščanja. S tem je bila zaključena velika in edinstvena akcija revolucionarne mladine steklarne Hrastnik, ki je pa popolnoma uspela le za to, ker se je v resnici oklenila te razredne mladinske strokovne organizacije, ki je stala pod neposrednim vodstvom Partije in SKOJ. Od velikega navdušenja, ker smo uspeli v naši borbi, smo vsi mladinci in mladinke krenili skozi Hrastnik, pojoč revolucionarne pesmi.

Jutro na Kailu

Moje službeno potovanje V BERLIN V TOVARNO SCHWARZKOPF

Tudi Steklarna Hrastnik bo pričela z izdelovanjem manjših artiklov na avtomatu, ker polavtomati ne morejo več zadostiti potrebam. Naše podjetje dosedaj ni imelo avtomata, izdelovali smo le na polavtomatski in ročni način. Zaradi tega nismo imeli v pogledu avtomatske izdelave izkušnje, akoravno imamo že stoletno tradicijo v izdelavi steklenih izdelkov. Po vsestranskem proučevanju je delaški svet sklenil, da nabavi avtomat za izdelovanje manjših artiklov. Tehnični oddelek je po temeljitih razpravah ugotovil, da bi našim namenom najbolj ustrezal avtomat, ki ga izdeluje tovarna Schwarzkopf, doslej najbolj izpopolnjen sistem sesanja — pihanja, ki ne zahteva nobenih dodatnih investicij pri gradnji peči. Da pa bi avtomat lahko takoj pričel obratovati je delaški svet določil tri strokovne delavce, ki bodo prej temeljito proučili njegovo sestavo in delovanje. Določeno je bilo, da bosta dva potovala v Berlin v tovarno Schwarzkopf, kjer bosta delovala pri montaži; od tu se bo eden vrnil, na njegovo mesto pa bo odpotoval tretji. Dva sta bila 14 dni v Berlinu in 14 dni v Kipfenbergu v steklarni, ki že ima 2 enaka avtomata. Ker sem bil določen za prve 14 dni, bom podrobneje opisal pot in življenje v Berlinu.

S kolegom sva 31. maja zjutraj zapustila Ljubljano. Z ekspresnim vlakom sva prispela preko Avstrije v München ob 7. uri zvečer. Avstrija je podobna naši Gorenjski. Najlepši kraj na tej progi je poleg Celovca Badgastein. To je hribovsko mesto, obdano z veličastnimi hribi in smučišči, ki so po svetu dobro znana. Izrazito letovišarsko mesto s krasnimi hoteli in lepo speljano asfaltno cesto. Na tej postaji je bilo precej smučarjev, ki so izkoristili zakasnelo zimo. Tudi v Avstriji je še precej cest v gradnji, precej je — kar sem lahko opazil po blatnih avtomobilih — razbitih. Polja so lepo obdelana, večina s poljedelskimi stroji. Iz Münchena sva se peljala preko Nürnberga in Probschella v Berlin. Na vlaku sva dobila prehodno vizo za vzhodno cono. Zanimivo je, da sva morala plačati prehodne vize v zahodnih markah; za ustopno in izstopno vizo sva plačala 10 DM. Opazil sem, da so postajni načelniki v Vzhodni Nemčiji večinoma ženske, prav tako pazniki pri delavcih na železnici, dočim je v Zahodni Nemčiji ravno obratno. Na zahodno postajo Berlina sva prispela ob 11. uri dopoldne. Najela sva taksi in se odpeljala v tovarno, ki stoji v francoskem sektorju. Sprejel naju je glavni inženir g. Türk, šef konstrukcijskega biroja za izde-

lavo avtomatov steklarske industrije. V enournem prijateljskem razgovoru smo se pomenili o najinem delu in življenju v Berlinu. Prevzel naju je nadmojster Nike, starejši možakar z bogatimi izkušnjami pri izdelavi avtomatov. Že prvi dan sva se seznanila z montažno skupino, ki šteje 18 delavcev. Pripomniti moram, da so to najboljši delavci, saj je tudi njihova plača od 2,5—3,5 DM na uro, v primerjavi s tovarno Zündapp, kjer imajo ključavničarji od 1,7 DM. Ker pa imajo skupinsko normo se jim to lahko malo poviša. Najvišje prekoračena norma dosedaj je bila 18.

Stanovala sva v hotelu Hospitz, nekdanjem samostanu, ki ga zdaj upravljajo starejše ženske. Dnevni pension je bil 15 DM. V tovarni delajo samo dopoldne in sicer od 7. ure do 12,30 in dopoldne od 13,30 do 16,30. V soboto in nedeljo so prosti. Prvi dan sva si podrobno ogledala oddelek in del tovarne. Tu izdelujejo vse od vijakov, odlitkov, do najmodernejših strojev. Kosilo tega dne je bilo zanič. Imajo namreč drugačen okus kot mi. Pri kosilu sva sedela z ostalimi, ki so se zelo čudili, ker nisva jedla njihovih sladkih klobas. Ko pa sem jaz enemu ponudil našo kranjsko, se je zasmejal in dejal: »Sedaj razumem, zakaj ne moreš tega jesti.« Tudi naslednji dan sva proučevala delovanje avtomata in razstavila eno sekcijo. Ta dan je prišel k nama glavni inženir Türk, s katerim sva v kratkem pogovoru obdelala glavne funkcije avtomata. Popoldne sva bila povabljeni k monterju Zandru, ki bo prišel tudi k nam montirat avtomat. Omenim naj, da so izdelali avtomate tudi za Bolgarijo in Spanijo. Po malici smo se peljali na ogled Berlina.

Po kratki vožnji po mestu, smo zavili v levo, ter zagledali nove stanovanjske bloke, ki so bili zgrajeni za svetovno razstavo gradbeništva leta 1956. Vsak blok je zgrajen v stilu dežele, ki ga je gradila.

Na tem kompleksu je zrastel novi moderni Berlin. Ko smo si ogledali te zanimive stavbe, smo pred seboj zagledali ogromen bronast kip. Monter nam je pojasnil, da je to angel zmage. Dve cesti vodita poleg tega spomenika; zavili smo v levo, ter zagledali Brandenburška vrata. Tu pa je bilo konec naše vožnje, ker je na drugi strani že vzhodni del Berlina. Zato smo se držali leve ceste do Reichstaga, ki je sicer požgan, a se vseeno vidijo njegove ogromne dimenzije. Preko parka smo prišli do Kongres-halle. To stavbo so postavili Amerikanci z denarjem, ki so ga zbrali v Ameriki. Stavba je tako veličastna, da je postala prava

zanimivost za tujca. Streha je v obliki dveh parabol, ki sta v sredini ugreznjeni. Celotna streha je podprta le z dvema stebroma, stavba pa je popolnoma samostojna. Dvorana za prireditve lahko sprejme okrog 1200 ljudi in je zelo akustična. Pred stavbo sta dva ribnika, za njo bazen in ogromna jedilnica, prostor za razstave, sejne sobe, na zadnji strani ob reki je terasa, ki sega do vode. Ne bom vsega opisoval, ker bi bilo preveč. Omenim naj samo to, da je centralna kurjava urejena tako, da se samostojno regulira, ali pa vsak prostor zase. Vgrajena je v stene, da se ne vidi.

Na vsej vožnji smo opazili, da še precej gradijo. Sledovi vojne so še povsod vidni. Zvečer sva gledala televizijo pri monterju, potem pa sva se odpeljala v hotel.

Naslednji dan sva sestavljala posamezne dele 1. postaje, ter regulacijo avtomata. Z monterjem smo predelali in ugotavljali finese avtomata, ki smo si jih skrbno zapisovali.

Ta dan je prišel k meni tudi šef lansirnega oddelka, ki bo letos potoval v Jugoslavijo na dopust. Opisal sem mu vse lepe in pomembne kraje naše domovine. Večkrat opazam, da zna tujec bolj ceniti naše prirodne lepote kot pa mi sami.

V soboto zjutraj sva šla v živalski vrt. Ne bom našteval vseh živali, poudarjam samo to, da je zelo lep in velik. Poseben vtis sem dobil v akvariju, kjer so ribe vseh vrst in krokodili. Zvečer sva se vrnila v hotel. Ker pa je bila naslednji dan nedelja sva sio gledala večerno življenje Berlina. Mladina je značilno zahodnjaška, fantje so prvorazredni frajerji, dekleta pa, ki čez dan hodijo po ulici kot madone, vidiš večkrat plesati v nočnem lokalu v Evini obleki. Seveda so to le bolj izjeme ali te izjeme so v Berlinu precej številne. V nedeljo sva se odpeljala s podzemsko železnico v Tegel na obisk k nadmojstru Nikeju, ki naju je povabil.

Po izvrstnem kosilu, ki ga je pripravila njegova žena smo se okrepčali še s tekočo hrano, potem pa smo jo z avtom mahnili k jezeru Tegel, kjer smo pili weissen mit schurz und kus. To je berlinska specialiteta (pivo in ribezlov sok). Potem smo si ogledali ameriško letališče in se peljali mimo zapora vojnih zločincev. Naj omenim, da stanejo trije zločinci, ki so še sedaj zaprti okrog 9 milijonov DM letno, ker to ni zapor, temveč cel kompleks hiš in vrtov. Straži jih vojaštvo. Ko smo se peljali v mesto sem dobil vtis ozkosti Berlinčana. Naj pripomnim samo to, da je bilo ob jezeru Tegel okrog 41.000 ljudi. V gozdu so bili eden

poleg drugega, na cesti pa nepregledna kolona avtomobilov. Mnogo pa se jih ni moglo ustaviti, ker niso našli prostora za parkiranje. Reče je Berlinčan, če pomislimo, da je stlačen in stisnjen na ta mali zmodernizirani kompleks.

Funkturn je v celoti visok 138 metrov. Z njega vidiš vse meje Berlina; prekrasen je pogled na stadion in avtomobilsko stezo, ki je ena najhitrejših v Evropi, na vrsto tovarn in ogromnih stavb, preko univerz, ki so imeli ravno razprave o volitvah v parlament na gozdove, ki so osamljeni in prazni, kar jih leži v vzhodni coni. Na povratku je bilo že precej temno, lahko smo si že ogledali berlinsko razsvetljavo, ki je nepopisna.

Redno delo se je začelo spet v ponedeljek, ko sva predelala spodnji del avtomata — pogon. Vzmeti in njihovo montažo — delovanje in montažo polža, ter regulacijo ene kompletne sekcije. Z monterjem Zandrom sva razpravljala o najčestih zastojih — okvarah in popravilu le-teh.

Za malico sva jedla berlinsko specialiteto Hacke Peter, to je zmleto surovo svinjsko meso in čebula. Popoldne sva zapisala vse stvari, ki sva jih zvedela in predelala vse, kar sva se naučila. Ta dan je prišel zopet inženir Türk ter se zanimal za najino znanje. Ker se je najino bivanje v Berlinu bližalo koncu, sva naslednji dan z monterjem in mojstrom predelala vse dele in montažne izjeme, ki so nam jih zapuili. Opazil sem, da so bili užaljeni tisti, pri katerih še nisva bila, zato sva slehernemu postavila nekaj specifičnih vprašanj. Ta dan so prispeli tudi delci iz tovarne Selman. Drugi dan smo še enkrat predelali delovanje avtomata, ga natančno višinsko regulirali, pri čemer so uporabljali merilne ure 1/1000 natančnosti brez kladiiva in sekaka.

Zadnji dan sva bila večinoma pri glavnem inženirju Türku. Z njim sva se pogovarjala o organizaciji dela ter načinu izvajanja in vodenju tehničnih risb in dokumentacije. Dajal nama je primere in navodila iz svoje dolgoletne prakse ter nama želel obilo uspeha. Pohvalil je najino delo in način proučevanja, pa tudi odnos do njihovih ljudi. Letos pride ing. Türk v Lovran, obenem pa si bo ogledal tudi delo avtomata. Iz te tovarne bo prišlo še 10 družin v Jugoslavijo, ki se zelo zanimajo za naše naravne lepote. Zvečer sva se odpeljala iz Berlina preko Nürnberga v Kipfenberg. V tej tovarni sva si ogledala obratovanje avtomata. V tovarni so z njim zelo zadovoljni, saj ga je sam dr. Müller pohvalil. V tem kraju je življenje znatno cenejše, ker je vas, okrog pa so sami veliki kmetje. Tudi življenje je mirnejše kot v Berlinu. Tu sem se z mojstrom pogovarjal o modelih in njih konstrukciji, dal mi je navodila in naslov tovarne, ki dela zanje modele. Opazil sem, da so zračni vodi speljani nad pečmi, kar izgleda tako kot narobe obrnjeni gozd in ni lepo. Delavci imajo nad glavo v obliki prhe speljane zračne vode, da piha po njih hladni zrak. Tovar-na je že precej stara, ima tri avtomate, od tega 1 Peting in 2 Schwarzkopf, ostalo pa Kiko stroje, pri 3 talilnih pečeh. Od teh pa je bila ena v remontu. Ogledal sem si še varnostne in zaščitne mere pri avtomatu in organizacijo dela. Predno sem se poslovil od Kipfenberga sem dal kolegom še formularje, v katerih bosta zapisovala tehnološki proces dela avtomata po kosu z ozirom na hitrost in tempo.

S tem sem zaključil svoje službeno potovanje. Ko pišem to poročilo je ravno prispela iz Berlina brzojavka, da so avtomat odposlali. Montaža avtomata bo v Steklarni Hrastnik 10. julija. Prepričan sem, da bo to velik doprinos kolektivu in skupnosti, kar je moja iskrena želja.

Tudi letos bo dovolj kozarcev za vlaganje

Za smeh in kratek čas

KOLIKO CASA TRAJA VOJNA?

A: »Kaj misliš, kako dolgo bo trajala vojna?«
B: »Do prvega.«
A: »Zakaj pa?«
B: »Ker vsi pravijo, da se bodo borili do zadnjega...«

ENA GASILSKA

Gasilski poveljnik: »Janez, zdaj ti zadnjikrat rečem, da se drži ravno!«
Janez: »V uh me piši!«
Gasilski poveljnik: »Če bi bili pri vojakihi, Janez, ne bi smel tako govoriti.«
Janez: »Če bi bili pri vojakihi, bi tudi ti ne bil poveljnik.«

V DIREKTORJEVI PISARNI

Direktor: »Tovarišica, kje sva včeraj nehala?«
Strojepiska: »Tovariš direktor, hoteli ste se z menoj domeniti glede izleta v nedeljo, pa je prišla vaša žena in ste šli z njo...«

PRI IZPITU

Profesor: Naštejte mi nekaj snovi, ki imajo v sebi škrob.«
Dijak: »Ovratniki, manšete, naprsniki...«

MLAD ZAKON

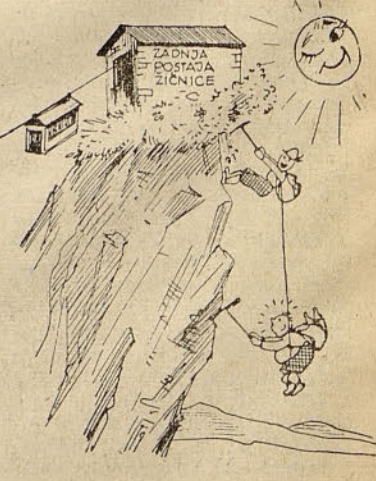
»Dragica, kosilo danes že spet ni dobro.«
»Veš, Miha, to je zato, ker si mi kupil najcenejšo kuharsko knjigo.«

V DANASNJIH DNEH

Tovarišica Metka je nakupovala na trgu. Prodajalka ji pravkar zavija in polaga sadje v kosarico.
»Nekaj ste pozabili pridati,« pravi Metka.
»Kaj vendar,« se začudi prodajalka.
»Vaš palec, ki ste ga stehali.«

NA NOGOMETNI TEKMI

Mali Tinček sme proič z očetom na nogometno tekmo.
»Očka,« vprašuje, »zakaj pa ljudje tistega tovariša tako oštevajo?«
»Zato, ker je orgel kamen v sodnika.«
»Saj ga ni zadell!«
Saj prav zato!«

BRATSTVO nas je razočaralo

V tekmovalni sezoni 1958/59 je Bratstvo tekmovalo v nogometni podzvezi Celje. Ze pred začetkom tega tekmovanja so bili izgledi za doseg boljšega mesta precej slabi, ker so trije dobri igralci prestopili k drugemu klubu, dva pa sta odšla v JLA. Z izgubo teh igralcev je nastala v moštvu precej velika vrzel, katero je bilo treba izpopolniti z mladimi, še neizkušenimi igralci. Zaradi pomladitve v moštvu je bilo precej negotovosti, vendar se je kmalu pokazalo, da je bila ta odveč, ker so mladi domači igralci zaigrali lepo in borbeno ter tako popolnoma nadomestili igralce, ki so odšli. To nam potrjuje doseženi rezultat 8:1 na prvi tekmi proti Brežicam. V drugih tekmah jesenskega dela tekmovanja so bili doseženi naslednji rezultati:

Bratstvo — Olimp 1:0; Bratstvo — Proletarec 0:2; Bratstvo — Rogatec 3:2; Bratstvo — ZNK Celje 3:4; Bratstvo — Rudar 5:0; Bratstvo — Konjice 4:1; Bratstvo — Kisovec 1:1; Bratstvo — Velenje 3:2; Bratstvo — Soštanj 3:1; Bratstvo — Store 3:0.

V tem delu tekmovanja je moštvo Bratstva 7 tekem dobilo, 1 igralo neodločeno, 2 pa izgubilo. Tako si je priborilo 15 točk, s katerimi je zasedlo prvo mesto (s tremi točkami prednosti pred drugo plasiranim). Vse tekme v tem delu tekmovanja so bile lepo odigrane, razen tekme proti ZNK Celje, na kateri je prišlo do incidenta. Tekma sama je bila zelo groba in po dovoljenju sodnika tudi surova, zaradi česar je bil od nasprotnikovega igralca poškodovan naš vratar (zlomljena spodnja čeljust), en igralec pa je moral brez pravega vzroka zapustiti igrišče (pozneje je bilo rečeno, da je bilo to storjeno pomotoma). Tako se je tekma nadaljevala z manjšim številom igralcev, kar je imelo za posledico — poraz. Med igralci se je tako nabralo precej jeze, ki je po tekmi izbruhnila v prepir in končno v pretep. Kljub temu, da so bili glavni povzročitelji nasprotnikovi igralci, se je pozneje z različnimi zvezami vsa krivda prevladala na naše igralce, od katerih so bili trije kaznovani s 3—6 mesecev prepovedi igranja. Tožba glede poškodbe vratarja pa teče še danes.

V drugem delu tekmovanja je naše moštvo igralo precej slabše. Zaradi nediscipline so popustili skoraj vsi igralci. Na nekaterih tekmah so bili igralci povsem brez volje, brez borbenosti,

ni bilo povezane igre, kar je rezultati v tem delu tekmovanja veda prineslo nekaj porazov. Reso bili naslednji:

Bratstvo — Brežice 2:3; Bratstvo — Olimp 4:1; Bratstvo — Proletarec 0:2; Bratstvo — Rudar Trbovlje 0:2; Bratstvo — ZNK Celje 0:2; Bratstvo — Rudar Hrastnik 5:2; Bratstvo — Konjice 4:2; Bratstvo — Kisovec 1:0; Bratstvo — Velenje 2:2; Bratstvo — Soštanj 2:3; Bratstvo — Store 3:3.

Kljub slabemu igranju je bila klubu skoraj do konca tekmovanja sreča naklonjena, saj se je do predzadnjega kola držal na prvem mestu. V predzadnjem kolu pa se je vse obrnilo. Soštanj, ki je bil takrat na zadnjem mestu je pobral obe točki, Store pa eno. Z izgubo teh točk se je Bratstvo poslovilo s prvega mesta in ga prepustilo drugemu. Krivda za izgubo teh točk je bila predvsem podcenjevanje in neborbenost igralcev. Z malo več volje bi teh porazov ne bilo. Stanje med igralci bo treba vsestransko precej popraviti in izpopolniti, ker drugače ne moremo nikdar pričakovati uspehov.

Mladina in pionirji so tekmovali v okviru »Zasavskega centra«, vendar niso dosegli vidnejših uspehov.

Za tekmovalje v sezoni 1959-1960 se bo društvo po sklepu upravnega odbora priključilo ljubljanski podzvezni ligi. V tej enotni podzvezni ligi bodo tekmovali: Ilirija, Litija, Domžale, Javornik, Olimpija, Duplica, Rudar K., Papirničar, Proletarec, Bratstvo in Rudar Hrastnik.

V času zimskega odmora je društvo imelo občni zbor, na katerem je bil izvoljen 13-članski upravni odbor, 3-članski nadzorni odbor, 3-članski disciplinski odbor, 7-članski gradbeni odbor in 3-članski mladinski odbor. Na občnem zboru so bili sprejeti razni sklepi, vendar teh upravni odbor ni izpolnil v celoti. Vzroke za to je treba poiskati in vsotvar spraviti na pravi tir. Celoten upravni odbor bi moral svojim nalogam posvetiti več časa, ne pa, da je vse delo prepustil samo 2—3 članom. S takim načinom dela tudi v bodoče ne more biti uspehov.

Do začetka novega tekmovanja je malo časa, zato naj upravni odbor svoje delo preusmeri na tako pot, da si bo zagotovil za tekmovalje nov kader, ki bo z voljo in borbenostjo zastopal »Bratstvo«.

Ob zaključku tekmovanja je vrstni red I. skupine NP Celje naslednji:

1. Partizan Velenje	20	11	5	4	50:33	27
2. ZNK Celje	20	12	2	6	59:35	26
3. Bratstvo Hrastnik	20	11	3	6	54:34	25
4. Olimp Celje	20	12	1	7	37:28	25
5. Proletarec Zagorje	20	11	2	7	48:26	24
6. Brežice Brežice	20	11	1	8	52:41	23
7. Kovinar Store	20	7	4	9	38:47	18
8. Rudar Hrastnik	20	7	4	9	44:59	18
9. Svoboda Kisovec	20	4	4	12	24:51	12
10. Partizan Soštanj	20	3	5	12	31:50	11
11. Partizan Konjice	20	5	1	14	25:58	11

Plitvice - biser Jugoslavije

IZLET DELAVSKEGA SVETA IN UPRAVNEGA ODBORA SINDIKALNE PODRUŽNICE STEKLARNE HRASTNIK

Delavski svet Steklarne Hrastnik je imel v svoji mandatni dobi važne in odgovorne naloge.

Na svojih zasedanjih je razpravljal o finančnem stanju podjetja, o rekonstrukciji tovarne, o zaključnem računu podjetja, o tromesečnih obračunih itd.

Sprejel in potrdil je: Pravilnik o delovnih razmerjih, pravilnik o HTZ, pravilnik o normah in tarifni pravilnik.

Clani DS so se se redno udeleževali.

Za vse to delo preko leta, so si zaslužili tudi malo skupnega razvedrila.

Sklenili so, da bodo odšli na skupni izlet na morje, istočasno

sar ne doseže noben delavec, ki vidi normalno. V tem oddelku je montiran tudi moderen stroj za rezanje (štancanje).

Tretji obrat izdeluje jedilni pribor različnih vrst in kvalitete od aluminijastega, pocinkanega do kromiranega. Ogledali smo si izdelavo od začetne faze »štancanja« do končnega poliranja. V četrtem obratu svetilke dokončno izdelajo. Sestavijo kovinaste dele, največ strojno, nato tako sestavljene potopijo v cinkovi raztopini, ohlajenim in posušenim dodajo valjček in istočasno dokončno pregledajo.

V hotelu ob Kolpi nam je kolektiv pripravil zakusko. Tu nas

res užitek gledati. Na večjih mestih je bil napis »narodni park« in ime jezera. Vseh jezer in slapov si nismo ogledali, ker je bil čas na kratko odmerjen, teren, ki bi ga bilo treba prehoditi pa preobsežen. Blizu jezera, ob vznožju, je postavljen velik krasen hotel. Prehrana in pijača je dobra, samo zelo draga.

Poleg hotela je še nekaj manjših stavb, starih in novih. Bilo je dosti domačih izletnikov in tudi nekaj inozemskih turistov.

Cas nas je pregnal in nadaljevali smo pot skozi gozdove in kamnite predele Like, kjer je bilo opaziti sledove II. svetovne vojne, požgane domačije, le za silo obnovljene, po zidovih pa so še vedno vidni izstrelki krogel.

Ljudje v tem predelu naše domovine se največ bavijo z živinorejo, predvsem gojijo drobnico (ovce), ki se pase po kamenitih pobočjih.

Na več krajih smo čutili združništvo, kajti opazili smo komplekse, posajene z istimi kulturami.

Ustavili smo se v mestecu Otočec v Liki in nato nadaljevali pot preko pogorja Velebit v smeri proti morju, skozi staro mesto Senj — po jadranski magistrali v Crikvenico.

V sindikalnem domu smo se okrepčali in po želji okopali v morju. Počitka skoraj ni bilo, ker je bila večina udeležencev vesela, družabna, tako da je še nas, zaspane, polegnila v svoj vrtinec.

Sprostili smo se vsi in tudi zapeli. Sele proti jutru smo se razšli, eni k počitku, drugi k morju. Po kosilu smo se poslovili od privlačnega morja in se odpeljali proti Reki, skozi Matulje, Postojno, Ljubljano, proti domu.

Tisti, ki smo bili v prvem avtobusu smo imeli srečo in se z njim pripeljali domov, smolo so imeli v drugem avtobusu, v našem domačem, ki je običaj sredi Postojne in so morali nadaljevati pot z vlakom.

Vsi smo bili z izletom zelo zadovoljni.

Po napornem delu v tovarni se človeku prikaže izlet v naravo. Prav pa je, da se seznanimo tudi z delom drugih kolektivov.

Delavski svet na izletu v Karlovcu.

bi obiskali našega odjemalca vseh vrst valjčkov, kolektiv »Kordun« v Karlovcu.

Dne 6. 6. 1959 sta krenila na pot dva avtobusa v smeri Hrastnik—Karlovac—Plitvička jezera—Sinj—Crikvenica.

V navedenem podjetju nas je prijazno sprejel tajnik podjetja in nam razkazal štiri obrate, ki sestavljajo tovarno »Kordun«. V prvem obratu izdelujejo več vrst žag, v drugem so »štancali« pločevino in jo pripravljali za svetilke. Delo pri strojih je normirano. Pri sestavljanju posameznih delov za svetilke je bil zaposlen popolnoma slep mož. Vsi smo se čudili njegovi spretnosti in urnosti, česar pri drugih nismo opazili. Vodič nam je povedal, da naredi dve normi, če-

je tajnik v imenu njihovega kolektiva pozdravil, izrazil željo po tesnem sodelovanju tudi vnaprej in nam želel srečno pot.

V našem imenu pa se je za gostoljubnost zahvalil predsednik DS tov. Smodič Julij in istočasno povabil njihov delavski svet na ogled naše steklarne.

Z avtobusi smo nadaljevali pot proti Plitvičkim jezerom. Vreme je bilo lepo in sončno, družba razigrana. Cesta sicer ni najboljše, ker jo na večjih mestih od Karlovca do Plitvičkih jezer širijo in jo bodo verjetno tlakovali. Z izboljšavo ceste do Plitvičkih jezer in dalje do morja, bodo jezera privlačila mnoge domače in tuje turiste.

Pokrajino in jezera, ki jih je več in so vezana s slapovi, je

Novice iz kolektiva

Pred kratkim je bila ustanovljena strelska družina v steklarni, ki ima nad 50 članov. Za začetno delo je strelski družini sindikalna podružnica dala dotacijo 20.000 din s katero si je nabavila 3 puške, tako, da ima sedaj vse možnosti za nadaljnji razvoj. Društvo vodi tov. Kirhmajer Rudi. Vsi, kateri imate veselje do strelskega športa v kolektivu, vključite se v društvo pri tov. Kirhmajerju.

Godba na pihala »Svobode« II., ki pravzaprav obstoja iz samih članov našega kolektiva, zelo skrbi za nadaljnji naraščaj. Trenutno učijo kar 12 mladincev za godbenike. Z njimi vadi tov. Zaletelj Viljem, kateremu gre vsa pohvala za napredek.

Krajevni sindikalni svet Hrastnika organizira v okviru celotne občine sindikalne športne igre. Tudi naš kolektiv se je prijavil, da bo sodeloval v tem tekmovanju med kolektivi. Sodeloval bo z ekipami nogometašev, kegljačev, namiznega tenisa, odbojke in z ekipo strelcev. Nekatera tekmovanja v nogometu so že bila izvedena. O rezultatih bomo poročali v drugi številki našega glasila.

R. V.

NEKAJ ZA HUMOR

Ker imam takšno službo, da dosti hodim po tovarni, sem pred dnevi ravno na stopnicah v brusilnici nalezl na tovariša, ter ga vprašal: »Kam greš tako naglo?« »Kam?« se obregne. »na Gorenjsko«. Prav začuden ga pogledam. Pravi »no, v novi obrat, vsaj tam je, kakor na Gorenjskem«. Sedaj mi je bilo šele popolnoma jasno, kaj je s tem mislil povedati. Pač nisem bil na tekočem.

R. V.

MED POTJO V SLUŽBO

Janez hiti v službo.

Tone gre počasi.

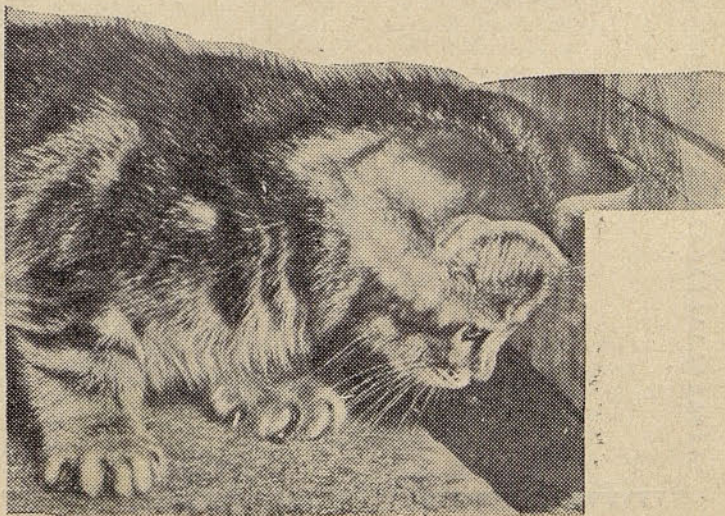
Janez: »Stopi no, sva pozna.«

Tone: »Ti že, jaz pa ne.«

Janez: »Kako to?«

Tone: »Jaz štemplam pri gornjem portirju.«

V pričakovanju . . .

M O Ž Ste tudi vi POMOČNIK TATOV?

KI NI STROHNEL

Ko je bil še živ...

Neki kitajski budistični menih, ki je menil, da ne zasluži slovesa, kakršnega so mu izkazovali njegovi učenci, jih je poklical k sebi, ko je začutil, da se mu bliža smrt in jim dejal: »Po smrti me nikar ne zakopljite, temveč me zapečatite v žaro. Po treh letih jo odprite in če bo moje telo strohnelo, me pokopljite, sicer pa ga vlijte v zlato in postavite v tempelj.«

Pet let so učenci zbirali denar za zlato; zbrali so okoli sto šestdeset tisoč dinarjev. Odprli so žaro, v katero so pred petimi leti zapečatili svojega učitelja, ne da bi ga bili balzimirali. Telo se je sicer skrčilo, a strohnelo ni. Pozlatili so ga in postavili v tempelj in — že so začele prihajati trume romarjev, ki so nosili sveče, dragulje, zlatnike in druge darove, da bi se prikupili novemu svetniku.

...in ko so odprli grob

MILO ALI S SILO

Gasilsko društvo v neki vasi je potrebovalo novo brizgalno; zato tudi denar. Zato je obvestilo vaščane:

— Če ne bomo dobili dovolj prostovoljnih prispevkov, bo naša godba na pihala prisiljena organizirati koncert. —

In dobili so dovolj prispevkov...

Okradeni se najpogosteje niti ne zaveda; da je zločincu sam najbolj pomagal. Ko boste prečitali naslednje vrstice, boste priznali, da ste tudi sami zelo površni in dajete priliko nepoštenjakom. Zapomnite si: — Prilika naredi tatul! —

● Ne puščajte vozil na cesti, z listkom za prijatelja kdaj se vrnete nazaj. Ne polagajte ključa pod predpražnik, na okensko polico, nad okvir podboja, v cvetlični grm pred vhodom itd. Ne obešajte perila če greste z doma in ne zračite stanovanja med tem ko greste na trg.

● Če greste zvečer zdoma, pustite goreti vsaj eno luč v stanovanju. Če ste izgubili ključ kupite novega s ključavnico vred. Ne verjemite raznim zastopnikom in potnikom, če se ne morejo izkazati, da so res to, za kar se izdajajo. Neznancu ne verjemite že zgolj zato ker je solidnega izgleda.

● Neznancu človeku ne pravite, da so sosede zdoma. Ne prevzemajte za sosede, ki so na dopustu, raznih zavrtkov če jih morate plačati. Zabičajte raznašalki in mlekarici, da vam med dopustom ne postavljata časopisov in steklenic pred vrata. To je velik plakat za tatu, da ni nikogar doma.

● Če greste na potovanje in v nakupovanje in imate več denarja, ni napak, če si ga razdelite v različne žepe. Pri nakupu ne polagajte torbice in denarnice na prodajno mizo ko tipate in preizkušate blago. Za vsak slučaj bodite v vlaku oprezní na človeka, ki se vztrajno skriva za razgrnjenim časopisom.

● Pazite na tiste, ki vam pridejo ponujati razne reči po nizki ceni. Kdor na pošten način pride do poceni reči, jih obdrži ali proda prijatelju. Ne pa vam — neznancu!

Ce boste kupili, so to brezvredne reči ali pa ukradene.

● Vzemite si enkrat čas in se pogovorite z zakonskim drugom, kateri znanci, ki jih ne poznate, so vredni vašega zaupanja. Ne posojajte denarja »znancem« vašega moža ali žene. Navadite svojega zakonca, da vam napiše lastnoročno listek, če pošlje koga domov po potovalno torbo in perilo za na pot.

● Na potovanju ne puščajte lahkoverno prtljage v kupeju. Ne izstopajte na postajah, ne da bi prtljago zaupali zanesljivemu sopotniku. Če pa ste ženska ne verjemite prvemu, ki vam laska in se vam ponudi za varuha imovine.

● Predvsem pa si dobro zapomnite na kak način najhitreje pridete do miličniške postaje ali patrole, če bo to potrebno. — c. -k.

SERVISNA

Na kilometru X. je stavba na vitkih stebrih. Tu postrežejo žejni ljudi in motorjeve.

V brezoblično gmoto noči so se vrnile luči, a čez vlažna polja uhaja brnenje tovornjakov. Na cesti ni dežja; ni teme; ni neurja, dolge dni brez presledka, tako kot hočejo ljudje. Crna sled se je izvila s cestišča do rdečih črpalk.

»Koliko?« »Kar do konca ga napolni!«

Mož v modri obleki tipa zračnice. Sofer ravna zmečkane hlače preden vstopi v gostišče. Svetlobne reklame bliskajo, da se zdi utripanje zvezd le skromno posnemanje. Mlečna sled zgodnjega jutra se plazi čez bližnji gozd. Vztrajna žaba še poje svojo raztrgano melodijo.

»Pivo pa hrenovko, če so sveže!«

Crno dekle krepih oblik umiva kozarec. Od rdečih prstov kaplja voda. Rokave ima zavihane do lehti. Ne smehlja

se... Zlaga na pladenj velika in mala piva, črne kave...

»Moj menjalnik se segreva.«

Radio... Neka tuja postaja predvaja otožne bluese. Diši po benzinu in moškem potu.

»Se eno črno. Že dva dni se cijazim.«

»Saj sem ti rekel, ne nalagaj rudo.«

Zarometi na ovinku kot s koso odrežejo temi širok lok.

»No, pa pojdemo.«

Luči in zarja odrivajo črtno. Čisto je že razpršena. Le po kotanjah se še prižema k tlom. Po oblogi polzijo kapljice.

Megla je zabasala prehoda med hribi. A cesta rolni navkreber, drči v dolino. Z-zzz! Pojejo ravne lehe betona in asfalta. Kdo hoče zemljo? Kdo rabi benzin? Kdo kupi novo zračnico? Mož v modri obleki se sklanja. Kmalu pride izmena!

Automobili prihajajo in odhajajo, nekateri le prhnejo mimo.

Piano Jože

POSTAJA

REPRIZA V PANAMI

Po uspehu Fidel Castra na Kubi je v srednji Ameriki marsikje zavrelo. Fidel Castro je imel v vrstah svojih uporniških čet razne ljudi iz drugih držav. Med temi je bil tudi Cesar Vega, ki je po zmagi na Kubi tajno odšel v Panamo in tam zbral okoli sebe nezadovoljneže. Po skrivnih kanalih so dobili tudi orožje, da bi zanetili oborožen upor. Toda tokrat se je vmešala ameriška policija. Zakaj? Panama je neuradna kolonija Združenih držav Amerike. Čez njeno ozemlje vodi važen gospodarski in strateški objekt, tam so ogromne plantaže, ki so last Američanov. Ni bilo torej vseeno, če pride do nemirov v deželi, ki povezuje Tihi in Atlantski ocean.

Zato se je zgodilo, da so ujeli ladjo s pritihoapljenim orožjem v trenutku, ko je pristala ob Panamski obali. V zadevo je bila vmešana

Cesar Vega (v sredini) z diplomati med »mirovnim« pogajanjem

tudi lepa plesalka Margot, ki je v Londonu vohunila za Fidel Castra. Njenega moža, ki je naposled moral stopiti v pogajanja brez borbe, so sodelavci tega neuspelega puča,

kdo ve čemu? imenovali »Tito«.

Tako se je panamska »revolucija« pred kratkim končala za zeleno mizo nekje v ameriški nevtralni coni.

Izdaja: Steklarna Hrastnik — Odgovorni urednik: Sihur Anton — Uredniški odbor: Mrcina ing. Maks, Racki Viktor, Radej Stane, Janežič Alojz, Bevec Just, Tramte Franc — Naslov: Uredništvo »STEKLARJA«, Steklarna Hrastnik, telefon 19 — Tisk: CP »Celjski tisk« v Celju